

Pla Docent de l'assignatura

GESTIÓ D'INSTITUCIONS SANITÀRIES (21886)

Graus: ADE, ECO, i EMPRESARIALS-MANAGEMENT

Curs 2013/2014, 2^{on} trimestre

Professor Vicente **Ortún**

Despatx 20.291

TA: Natàlia Pascual, CRES-UPF

Presentació de l'assignatura

Professors de diverses àrees de coneixement del Departament d'Economia i Empresa (DEE) de la UPF – Pere Ibern, Guillem López-Casasnovas, Vicente Ortún, Jaume Puig-Junoy entre d'altres- comparteixen el seu interès per la Economia de la Salut, la Gestió Sanitària i les Polítiques de Salut. Ja a l'any 1995 van constituir el Centre de Recerca en Economia i Salut <http://www.upf.edu/cres/>, referent internacional i premi del Consell Social de la UPF a la transferència de coneixement. L'assignatura constitueix una introducció per a estudiants de grau a un dels àmbits on destaca la recerca aplicada del DEE amb vocació afegida d'influir en la millora del benestar social. Amb un fonament disciplinari fonamentalment econòmic s'analitzen els principals problemes de la gestió sanitària en els seus tres àmbits: macro (el de la política), meso (el de la gestió de centres) i micro (el de la clínica), amb la idea de que tant els avenços teòrics de la economia de la salut como les innovacions gestores del camp sanitari són clarament exportables a d'altres àmbits.

Assignatura de 5 crèdits ECTS, 125 hores de dedicació per part de l'estudiant, llengua de docència català.

Competències que s'han d'assolir

Generals: Anàlisi i síntesi. Capacitat d'identificar problemes, detallar els aspectes a considerar de cada problema, elaborar alternatives, valorar-les i recomanar cursos d'acció més desitjables. Saber escoltar, intervenir i comunicar-se oralment i per escrit. Capacitat tant de treball autònom com en grup. Comprensió i anàlisi de la realitat social. Capacitat de traslladar coneixements a la solució de problemes.

Específiques: Capacitat de conèixer i avaluar els problemes de la macro, meso i micro gestió sanitària. Comprensió dels conceptes i les teories dels seminaris. Aprendre a aplicar tant instruments i tècniques de la economia com d'altres disciplines a l'anàlisi i proposta de solució dels problemes de salut i de serveis sanitaris. Habilitats per ampliar coneixement. Capacitat per a traslladar teories i instruments a àmbits diferents del sanitari.

Continguts

Tema 1.- Panorama i criteris bàsics.

- Panorama de la gestió d'institucions sanitàries.
- Conceptes d'eficàcia, efectivitat, eficiència, i equitat. Contradiccions i compensacions entre eficiència i equitat.
- L'objectiu de la gestió sanitària: Reduir la bretxa entre eficàcia i efectivitat.

Lectures

- Sen A. Mortality as an indicator of economic success and failure. *The Economic Journal* 1998; 108:1-25.

Tema 2.- Salut, benestar i desenvolupament econòmic.

- La producció de salut. Visió històrica dels determinants de la salut.
- Salut i d'altres objectius al món subdesenvolupat: El creixement econòmic. La ruptura del cercle viciós entre pobresa i mala salut.
- L'impacte de la crisi a la salut i als serveis sanitaris al Mezzogiorno europeu.

Lectures

- Banco Mundial. *Informe sobre el desarrollo mundial 1993. Invertir en salud*. Washington: Banco Mundial, 1993, pàgines 1-17.
- M Vera-Hernández. Evaluar intervenciones sanitarias sin experimentos. *Gaceta Sanitaria* 2003; 17(3): 238-48.

Tema 3.- La política de salut.

- Fallides del mercat, respostes institucionals i efectes secundaris de les respostes.
- Les polítiques de salut: Canadà, Cuba, EE.UU.
- Tot, per a tothom, de la millor qualitat i a preu zero? L'establiment de prioritats: Holanda, Oregon, Nova Zelanda.
- Fallides de les intervencions públiques al sector sanitari: Límits a la 'racionalitat' en política sanitària.
- Sistemes sanitaris comparats. Sistema sanitari Espanya-Catalunya. Reformes estructurals i millores institucionals.

Lectures

- Rose G. Individuos enfermos y poblaciones enfermas. En: *El desafío de la Epidemiología. Problemas y lecturas seleccionadas*. Washington: Organización Panamericana de la Salud, 1988 (publicació científica 505), pàgines 900-909.
- Ortún V i Callejón M. La reforma sanitaria. *Papeles de Economía Española* 2012.

Tema 4.- La mesura del producte salut i la mesura del producte de l'assistència.

- La mesura del producte salut. La paradoxa de la salut.
- La mesura del producte intermig ajustat per casuística: Grups Relacionats amb el Diagnòstic, Grups d'Atenció Ambulatoria i *Clinical Risk Groups*.

Lectures

- Peiró S. Métodos de medición de casuística y ajuste por gravedad. Madrid: Escuela Nacional de Sanidad, 2013.

Tema 5.- Informació, demanda de serveis sanitaris i assegurament.

- La demanda de serveis sanitaris com a demanda derivada: Estudis empírics i l'experiment de la Rand. El copagament. La demanda induïda pel proveïdor.
- La demanda d'assegurances sanitàries i el seu impacte al benestar social: enfocament basat en les variacions de l'excedent del consumidor i perspectiva de les variacions aparentment arbitràries de les taxes d'utilització.

Lectures

- Jules Romain. *Knock o el triunfo de la medicina*. Madrid: Bruño, 1989.
- Van de Ven et al. Health-adjusted premium subsidies in the Netherlands. *Health Affairs* 2004; 23 (3): 45-55.

Tema 6.- La gestió dels centres sanitaris (1): La gestió dels recursos.

- Gestió de recursos humans.
- Tres nivells d'incentius: institucional, organitzatiu i individual.
- Formes de pagament i els seus problemes.

Lectures

- González López-Valcárcel B i Repullo JR. Métodos para medir el desempeño de los centros asistenciales. Madrid: Escuela Nacional de Sanidad, 2012.

Tema 7.- La gestió dels centres sanitaris (2): La gestió de la utilització.

- La gestió de la utilització: Assistència gestionada des de l'oferta.
- Orientació cap a l'atenció primària.
- Articulació entre nivells assistencials (finançament capitatiu)
- L'ordenació de les llistes d'espera.

Lectures

- Sampietro-Colom L et al. Priorización de pacientes en lista de espera para cirugía de cataratas: diferencias en las preferencias entre ciudadanos. *Gaceta Sanitaria* 2006; 20(5):342-51.

Tema 8.- La gestió dels centres sanitaris (3): Estratègia i formes organitzatives.

- Govern i competència.
- Les organitzacions sanitàries: Descentralització en burocràcies, organitzacions sense finalitat lucrativa i associacions de professionals.
- La empresarialització sanitària: Límits a Sanitat.
- Gestió pública o privada?

Lectures

- López-Casasnovas G. La gestión sanitaria: orientaciones a futuro para el cambio organizativo, del control y la financiación. *Cuadernos Económicos de ICE* 2004; nº 57: 49-62.

Tema 9.- La gestió clínica.

- Límits a la racionalitat en la pràctica clínica.
- Estudis de variacions en la utilització.
- Estudis d'efectivitat.
- Estudis d'adequació.
- Anàlisi de decisió clínica i Guies de bona pràctica clínica.
- L'encaix organitzatiu del la gestió clínica.

Lectures

- Masjuan J, Álvarez-Sabín J et al. Stroke health care plan. *Neurología* 2011; 26(7): 383-96.

Tema 10.- La indústria biofarmacèutica.

- Perspectiva econòmica: Regulació, preus, beneficis, costos, innovació.
- Perspectiva sanitària: Registre, autorització, promoció, prescripció, distribució, dispensació, adequació, reaccions adverses a medicaments.
- Perspectiva empresarial: Expansió horitzontal, integració vertical, fusions i adquisicions, 'biològics'.
- Medicina empírica, estratificada i personalitzada.

Lectures

- Puig-Junoy J (ed). *Lecturas sobre economía del sector biofarmacéutico*. Madrid: Springer Healthcare, 2013. Capítol 1: pàgines 9-53.

Programació

Recursos didàctics s'aniran penjant a l'Aula Global. Un tema per setmana. Classes teòriques dijous i divendres de 12:30 a 14. Seminaris: dimarts a partir de les 12:30 hores, setmanes quarta a novena.

Bibliografia

- Abellán JM (dir). *El sistema sanitario público en España y sus comunidades autónomas. Sostenibilidad y reformas*. Bilbao: Fundación BBVA, 2013.
- Banco Mundial. *Informe sobre el desarrollo mundial 1993. Invertir en salud*. Washington: Banco Mundial, 1993.
- Cutler D. *Your money or your life*. Oxford University Press, 2004.
- Folland S, Goodman A, Stano M. *The economics of health and health care*. Prentice Hall, 7th ed 2013.
- López G (dir). *El interfaz público-privado en Sanidad*. Barcelona: Elsevier-Masson, 2002.
- Meneu R, Peiró S (dir). *Elementos para la gestión de la prescripción y la prestación farmacéutica*. Barcelona: Elsevier-Masson, 2004.
- Newhouse J. *Free for all?* Harvard University Press, 1993.
- Ortún V. *Economía en Sanidad y Medicina. Instrumentos y limitaciones*. Barcelona: Hogar del Libro, 1992.
- Ortún V (dir). *Gestión clínica y sanitaria. De la práctica diaria a la academia, ida y vuelta*. Barcelona: Elsevier-Masson, 2003.
- Phelps C. *Health Economics*. Prentice Hall, 5th ed 2012.
- Puig J, López G, Ortún V (dir). *¿Más recursos para la salud?* Barcelona: Elsevier-Masson, 2004.

- Rose G. *The strategy of preventive medicine*. Oxford University Press, 1992. Traducció al castellà de Masson-Salvat: *La Estrategia de la Medicina Preventiva*, 1994.

Avaluació i Recuperació

Pràctiques i participació representen el 30% de la nota sempre que s'aprovi l'examen final. Aquesta prova final serà recuperable en un dels dos dissabtes del tercer trimestre que s'habilitin al calendari acadèmic (26 d'abril i 3 de maig del 2014). Hi ha la possibilitat de que els estudiants de la UPF que participen en programes de mobilitat reconeguts per la Facultat puguin recuperar en un dia diferent, preferentment durant el període habilitat al mes de juliol del 2013.

Ull: El plagi o la còpia en un text de treball de seminari o en un examen, a banda de ser sancionat amb un zero com a nota global de l'assignatura, pot comportar l'expulsió de la universitat per un període de fins a quatre anys al constituir manca de probitat.